

Tisková zpráva Klimatické koalice ekologických a rozvojových organizací

Peníze z emisních povolenek jsou potřeba na řešení změny klimatu. Ne na zalepení rozpočtu Novelu zákona dnes začnou projednávat poslanci

středa 5. června 2019

Dnes po 16. hodině začne první čtení novely zákona o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Novelou poslanci a poslankyně kromě technických pravidel rozhodnou, jestli budou desítky miliard korun [1] směřovat domácnostem, obcím či firmám na smysluplné projekty, nebo se utopí v umořování dluhu státního rozpočtu.

Ekologické a rozvojové organizace varují, že aktuální návrh směřuje velkou část finančních prostředků na pouhé lepení děr ve státním rozpočtu, přitom jsou potřeba na pomoc domácnostem s úsporami energií a výrobou čisté energie, pomoc „uhelným“ krajům s restrukturalizací a také pomoc rozvojovým zemím se zvládnutím dopadů změny klimatu. Existuje riziko, že část peněz (určených na potřebný rozvoj obnovitelných zdrojů) bude přerozdělena netransparentním a neefektivním způsobem. rozdělování.

Ministerstvo životního prostředí navrhuje omezit roční financování projektů jako je například i Nová zelená úsporám z dosavadních 12 na 8 miliard korun, přestože se výnosy aukcí povolenek [2] zásadně zvyšují, vzhledem k výraznému růstu ceny emisní povolenky na trhu (v aukcích). Rozvojové a ekologické organizace žádají, aby částka byla naopak zvýšena a úplně nejlépe směřovaly všechny výnosy do smysluplných projektů. Shodují se na tom například s Ministerstvem průmyslu, které v meziresortním připomínkovém řízení také navrhlo omezení ve výši 12 miliard zrušit. Nově budou peníze potřeba například i pro pokračování úspěšných kotlíkových dotací a kotlíkových půjček, které už nemají zajištěné financování z fondů EU.

MŽP také navrhuje využít další balík povolenek [3] v rámci tzv. modernizačního fondu na financování rozvoje obnovitelných zdrojů energie. To je smysluplný přístup a ekologické organizace to vítají. Návrh MŽP však počítá, že až 135 miliard v příštích 10 letech bude rozdělovat úzká skupina 5 úředníků [4]. Ekologické a rozvojové organizace považují

takovou radu za netransparentní a politicky či korupčně snadnou ovlivnitelnou. Navrhují, aby rozdělování peněz řídil orgán fungující na bázi osvědčených monitorovacích výborů fondů EU, kde jsou členy i zástupci opozice, obcí, krajů, akademické sféry, podnikatelů, odborů či nevládních organizací.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA a člen Rady Klimatické koalice, řekl:

„Vláda by měla využít toho, že dostane peníze nejen od českých znečišťovatelů, ale také balík ze speciálního fondu EU na modernizaci energetiky. Utopit tyto peníze ve státním rozpočtu, ale i rozdělovat je neefektivně by byla velká chyba. Miliony domů je stále potřeba zateplit, vybavit fotovoltaiickými panely na střechu, statisíce potřebují vyměnit starý uhelný kotel či kamna. Obce potřebují posilovat svoji energetickou nezávislost a stát musí více pomáhat s restrukturalizací krajů, kde se stále těží uhlí, ale také chudým zemím, kde změna klimatu způsobuje daleko větší škody, než u nás.“

Pavel Příbyl, ředitel FoRS - Českého fóra pro rozvojovou spolupráci řekl:

“Pařížská dohoda počítá s tím, že bohatší státy pomohou zemím globálního Jihu se zvládním dopadů změny klimatu částkou minimálně sto miliard dolarů ročně. Ve výši poskytovaných financí ale ČR zaostává za ostatními dárci. V posledním hodnoceném roce, 2016, poskytla pouze necelých 205 milionů korun, to je v přepočtu na hlavu 12x méně než Belgie nebo 2x méně než Estonsko. Vláda musí rozhodnout o nové výši našeho příspěvku do Zeleného klimatického fondu a nejpozději na podzim 2019 tento závazek potvrdit v rámci formálního procesu doplňování fondu. Prosazujeme, aby výše českého příspěvku ve vztahu k HDP byla alespoň dvojnásobná oproti období let 2015 až 2019. Část prostředků je potřeba zajistit z výnosů z obchodování s emisními povolenkami.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Pavel Příbyl, FoRS, 603 207 249, pavel.pribyl@fors.cz

Michaela Pixová, Klimatická koalice, 777 145 003, michaela.pixova@ecn.cz

Poznámky pro editory:

[1] Emisní povolenky si musí opatřit každé zařízení vypouštějící emise skleníkových plynů, které splňuje dané parametry. Takže například majitel automobilu emisní povolenky samozřejmě nekupuje, stejně jako malá výtopna na uhlí (do 20 MW výkonu).

Naopak větší spalovací zdroje emisní povolenky potřebují. Nabídka a poptávka po nich (spolu se zásahy na úrovni EU) tvoří cenu emisní povolenky na trhu.

[2] Část emisních povolenek, které si musí elektrárny a továrny opatřit na každou vypuštěnou tunu oxidu uhličitého, si musí tyto firmy koupit v aukcích. Výnosy aukcí pak patří státu, kde byly emise vypuštěny. V Česku nyní platí, že pokud výnosy dosáhnou maximálně 12 miliard korun ročně, jsou rozděleny rovnoměrně mezi Ministerstvo životního prostředí (které z nich financuje zejména program Nová zelená úsporám) a Ministerstvo průmyslu a obchodu (které z něj financuje výrobu energie z obnovitelných zdrojů, ale jen u stávajících zdrojů). Pokud by byly výnosy vyšší, pak má jít vše nad 12 miliard do státního rozpočtu.

[3] Druhý velký balík peněz se dostane do ČR díky tomu, že část vydaných emisních povolenek bude odložena do tzv. modernizačního fondu. Z toho může čerpat jen 10 zemí EU, které potřebují větší pomoc s modernizací energetiky, včetně ČR. Povolenky jsou jen peníze v jiné formě, jako třeba cenné papíry. Podle propočtů dle prognóz ceny emisní povolenky půjde až o 135 miliard. mezi roky 2021-2030

[4] MŽP v návrhu schváleném vládou navrhuje, aby o rozdělování zmíněných až 135 miliard Kč za ČR rozhodovala rada složená ze dvou úředníků MŽP, dvou úředníků MPO a jednoho úředníka MF.